

ÚKOLY SLUŽBY KRIMINÁLNÍ POLICIE A VYŠETŘOVÁNÍ PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI LETIŠTĚ PRAHA RUZYNĚ

Letecká doprava plní významnou úlohu na úseku přepravy osob a nákladů. V České republice náleží nejvýznamnější postavení v letecké přepravě mezinárodnímu civilnímu letišti Praha-Ruzyně. Tento státní podnik, co do počtu odbavených cestujících, je největším v České republice a druhý největší ve střední a východní Evropě, získal mezinárodní renomé, v poslední době Letiště Praha získalo nejvyšší ocenění v celosvětové anketě „WORLD AIRPORT AWARDS“. K tomuto ocenění přispělo kromě takových ukazatelů jako jsou profesionalita personálu, stav terminálů, apod., ale i zajišťování bezpečnosti letecké dopravy, kterou zabezpečuje Letiště Praha leteckým společnostem spojujícím Prahu s destinacemi po celém světě.

Události v USA z 11. 9. 2001, kdy byla letadla použita k teroristickému útoku, se promítly do funkčnosti a bezpečnosti letecké dopravy. V letecké dopravě bylo nutno přijmout efektivní bezpečnostní opatření, která jsou velice nákladná, ale nezbytná. Tato bezpečnostní opatření jsou realizována i na Letišti Praha-Ruzyně, často za „pochodu“, protože toto letiště nabývá velkého rozmachu. Dokončení stavby terminálu Sever 2, k jehož zprovoznění došlo v lednu 2006, pokračující rekonstrukce letiště, nárůst cestujících (v letošním roce jich má být odbaveno na 12 miliónů) a s tím související větší množství leteckých společností podílejících se na přepravě, pohyb letadel, se musí nutně projevit i v práci bezpečnostních složek, majících za povinnost plnit úkoly při zajišťování bezpečnosti tohoto letiště.

Největší zatížení při zajišťování bezpečnosti tohoto letiště z okruhu subjektů veřejných bezpečnostních sborů náleží Policii České republiky (dále jen „policie“), konkrétně službě cizinecké a pohraniční policie. Zajišťování bezpečnosti takového podniku jakým je letiště nemůže být záležitostí jen jediného subjektu. Zde je třeba koordinovaného postupu, mít vybudovaný určitý systém práce, kde vedle sebe působí a vzájemně na sebe navazují různé činnosti ať již soukromých či státních subjektů. Významná je rovněž činnost zpravodajských služeb při poskytování relevantních informací.

Právní předpisy vydané k ochraně civilního letectví před protiprávními činy

Úkolem této části není zabývat se všemi a do hloubky právními předpisy upravující nebo mající vztah k této problematice, kterých je celá řada ať již se jedná o mezinárodní úmluvy či normy a doporučení mezinárodních organizací (ICAO, ECAC) a EU. Základním mezinárodním právním předpisem pro oblast civilního letectví je **Úmluva o mezinárodním civilním letectví** - přijata v Chicagu 7. 12. 1944, označovaná jako Chicagská úmluva 1944, která se stala podnětem a ze které vychází **zákon o civilním letectví v ČSR č. 147/1947 Sb.** Dalším právním předpisem je **Úmluva o trestných a některých jiných činech spáchaných na palubě letadla** uzavřená v Tokiu 14. 9. 1963 známá jako Tokijská úmluva. Vztahuje se k ochraně integrity letadla, jeho posádky a cestujících. Na vlnu únosů v civilním letectví koncem šedesátých let minulého století reagovala **Úmluva o potlačení protiprávního zmocnění se letadel** podepsaná v Haagu 16. 12. 1970, nebo-li

Haagská úmluva. Velmi významná je **Úmluva o potlačování protiprávních činů proti bezpečnosti civilního letectví** označovaná jako Montrealská úmluva sjednaná v Montrealu 23. 9. 1971. Zde se všechny smluvní strany zavázaly, že učiní vše pro potlačení protiprávních jednání v úmluvě označených jako trestné činy. Tato úmluva byla doplněna **Dodatkovým protokolem o potlačování násilných činů na mezinárodních letištích**. Tento dokument byl přijat v Montrealu ve dnech 9. – 24. 2. 1988.

Útvary policie plní úkoly spojené s ochranou civilní letecké dopravy na Letišti Praha-Ruzyně, které vyplývají zejména z Národního programu ochrany civilního letectví České republiky před protiprávními činy. Tento národní program byl zpracován v souladu s právními předpisy k ochraně civilní letecké přepravy a to zejména:

- **Přílohou č. 17 Úmluvy o mezinárodním civilním letectví**. Tento předpis, který obsahuje závazné standardy a doporučení pro ochranu civilního letectví před protiprávními činy byl od svého vzniku několikrát doplňován,
- **doporučeními evropské konference pro civilní letectví (ECAC), tzv. Dokumentem 30, částí II**. Doporučení např. stanoví rozdělení odpovědnosti za jednotlivá bezpečnostní opatření, povinnost zpracovat národní bezpečnostní program, letištní bezpečnostní programy a popisuje jednotlivá bezpečnostní opatření (bezpečnost letišť, bezpečnost letadel, atd.),
- **Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 2320/2002, kterým se stanoví společná pravidla v oblasti bezpečnosti civilního letectví**. K tomuto nařízení byly postupně vydávány další předpisy upravující realizaci bezpečnostních opatření a vynucování jejich dodržování.

Další předpisy, které je nutno zmínit v souvislosti s ochranou civilního letectví, jsou:

- **zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví**, ve znění pozdějších předpisů. Provozovatel letiště a provozovatelé leteckých činností mají povinnost před zahájením provozu zpracovat program ochrany civilního letectví před protiprávními činy, v němž stanoví opatření a postupy k ochraně civilního letectví a zabezpečí jeho plnění. Cestující, letecký personál a ostatní osoby, kteří chtějí vstoupit nebo vstoupili do prostor určených provozovatelem letiště nebo provozovatelem leteckých činností, jsou povinni strpět osobní prohlídku a prohlídku zavazadel za účelem zjištění, zda u sebe nemají předměty, které mohou ohrozit zdraví nebo život osob, poškodit letadlo nebo letecké zařízení nebo jinak ohrozit bezpečnost leteckého provozu.
- **předpisy řady „L“**. V České republice byly vydány národní předpisy řady „L“ týkající se civilního letectví. Aplikují se v nich mezinárodní normy a doporučení ICAO (mezinárodní smlouva civilního letectví) a obsahují podrobnou úpravu jednotlivých oblastí a institutů v civilním letectví podle předmětu úpravy,
- **zákon č. 283/1001 Sb., o Policii České republiky**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“). Zejména ustanovení § 2 týkající se úkolů policie a dále speciální oprávnění policistů při zajišťování bezpečnosti civilní letecké dopravy uvedené v § 20b,
- **interní pokyny pro řešení mimořádných opatření na letišti a při vzniku krizových situací**.

Úkoly policie na úseku ochrany civilní letecké dopravy před protiprávními činy

Policie patří mezi veřejné bezpečnostní sbory, které svojí působnost vykonávají na celém území České republiky, nestanoví-li zákon nebo mezinárodní smlouva jinak. Příslušník policie (dále jen „policista“) je oprávněn působit i na území jiného státu stanoví-li tak mezinárodní smlouva, nebo o tom rozhodne vláda, anebo je-li vyslán k plnění úkolů policie na základě rozhodnutí ministra vnitra. Hlavním úkolem policie je chránit vnitřní pořádek a bezpečnost. Vnitřní pořádek a bezpečnost je součástí oblasti tzv. vnitřních věcí a podle § 12 odst. 1 zák. č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je ústředním orgánem státní správy pro místní věci Ministerstvo vnitra.

Úkoly policie na úseku ochrany civilního letectví vyplývají zejména z těchto právních předpisů:

- zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu, ve znění pozdějších předpisů,
- zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,
- interních aktů řízení.

Ve smyslu výše uvedených právních předpisů plní policie na sledovaném úseku zejména tyto úkoly:

- chrání bezpečnost osob a majetku, odhaluje trestné činy a zjišťuje jejich pachatele, koná vyšetřování o trestných činech, atd., plní úkoly tak, jak jsou vymezeny v § 2 zákona o policii,
- vykonává policejní činnosti k ochraně civilního letectví, prevenci a zjišťování trestných činů vyplývajících z Národního bezpečnostního programu na ochranu civilní letecké dopravy před protiprávními činy,
- podílí se na zpracování potřebné dokumentace k ochraně civilní letecké dopravy,
- provádí školení a výcvik policistů v oblasti ochrany civilní letecké dopravy před protiprávními činy,
- zabezpečuje součinnost s resortními i mimoresortními subjekty podílejícími se na ochraně letecké dopravy.

Ochrana Letiště Praha a civilní letecké dopravy vychází z Národního bezpečnostního programu na ochranu civilní letecké dopravy, letištního pohotovostního plánu a typových projektů k bezpečnostním situacím. Za realizaci jednotlivých opatření vyplývajících z těchto dokumentů nesou odpovědnost konkrétní funkcionáři jednotlivých složek zainteresovaných na bezpečnosti civilního letectví.

Stručná charakteristika protiprávní činnosti páchané v letištním komplexu Praha-Ruzyně

V letištním komplexu Praha–Ruzyně dochází k páchání trestné činnosti charakteru obecné i hospodářské kriminality. Nejfrekventovanějším deliktem je

trestný čin krádež § 247 trestního zákona (dále jen „TZ“). Tento trestný čin je páčán v různých formách ať již se jedná o krádeže zavazadel, osobních automobilů, peněženek s finančním obnosem, atd. Ke krádežím dochází i v souvislosti s prováděním stavebních prací, kdy je zcizováno různé pracovní nářadí nezbytné pro vykonávání stavebních činností a to i za pomoci vloupání za účelem získání těchto prostředků. Méně početná jsou různá fyzická napadání. Další registrovanou trestnou činností je neoprávněné nakládání s chráněnými živočichy. Pachatelé nezákonně, tedy bez dovozního a vývozního povolení dováží do České republiky chráněné živočichy. Jejich jednání bylo kvalifikováno jako trestný čin (dále jen „TČ“) podle § 181f odst. 2 TZ.

Vážnějšími delikty, které již mohou mít vliv na bezpečnost letecké dopravy jsou anonymní oznámení o uložení bomby ať již v prostorách letiště či na palubě letadla. Většinou neznámí pachatelé se dopouští TČ šíření poplašné zprávy dle § 199 TZ. Uvedená jednání jsou velice nebezpečná a zbytečně odčerpávají síly a prostředky jak policie, tak i dalších subjektů zainteresovaných na bezpečnosti leteckého provozu. V několika málo případech došlo k poškození vybavení v letadle či vyloučení cestujících z přepravy pro opilost či agresivitu. Pachatelé zaměřují také svoji pozornost i na cestovní doklady, víza a identifikační karty, ve kterých provádí různé změny, popřípadě je padělají. Úmyslem těchto osob je použít tyto listiny k přepravě. V méně závažných případech se dopouští přestupků podle zákona o přestupcích nebo naplňují skutkovou podstatu TČ dle § 176 TZ padělání a pozměňování veřejné listiny. Ojedinele jsou zjišťována taková jednání, kdy dojde k pokusu o průnik na území České republiky z tranzitního provozu. Včasným zásahem bezpečnostních pracovníků byly tyto pokusy zmařeny. Byly odhaleny i ojedinelé případy např. pokus o překonání oplocení letiště aj. které byly včas zjištěny a pachatelé zadrženi.

Většího pohoršení, vyvolaného spíše prací sdělovacích prostředků, vzbudil koncem roku 2006 případ neukázněného ruského občana. Tento v podnapilém stavu na lince z Moskvy do Ženevy po požití alkoholických nápojů napadal cestující a následně i letecký personál. Po vyhrožování zničením letadla byl posléze zneškodněn jak cestujícími, tak i posádkou letadla. Na základě jednání pachatele pilot požádal o nouzové přistání v Praze, což se uskutečnilo. Vůči pachateli, občanu Ruska, bylo zahájeno trestní stíhání pro TČ ohrožení bezpečnosti vzdušného dopravního prostředku a civilního letadla podle § 180a, odst. 1 písm. a,b) TZ. Po propuštění z vazby na kauci byl pachatel vydán do Ruska k trestnímu stíhání.

Z výše uvedeného je možno konstatovat, že v posledních letech nedošlo k vážnějšímu ohrožení bezpečnosti jak samotného letištního komplexu Praha-Ruzyně, tak přepravy osob. Struktura trestné činnosti zůstává nezměněna a je zhruba na stejné úrovni. Tyto ukazatele svědčí o dobré práci subjektů odpovědných za bezpečnost civilního letectví.

Služba kriminální policie a vyšetřování je jedním z policejních subjektů podílejících se na zajišťování bezpečnosti Letiště Praha-Ruzyně. Zákon o policii, stanoví policii kromě jiných úkolů, konat vyšetřování o trestných činech.

Pojem vyšetřování stanoví zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „TŘ“) v ustanovení § 161 jako úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před

podáním obžaloby (v případě mladistvého též odstoupení od trestního stíhání-§ 69, 70 zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže).

Vyšetřování je součástí přípravného řízení, přesněji jeho úseku, který nazýváme trestní stíhání, jenž je započat doručením usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému a končí pravomocným rozhodnutím ve věci.

Vyšetřování jako nedílná součást přípravného řízení (§ 12 odst. 10 TŘ) se podílí na plnění jeho základních funkcí, kterými jsou:

- zjišťovací funkce, která spočívá zejména v shromáždění podkladů pro rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení,
- zajišťovací funkce – shromáždění důkazů v procesní podobě, tato funkce je omezena charakterem tzv. slabého přípravného řízení,
- filtrační funkce – zabraňuje neodůvodněnému stíhání nevinných osob a chrání je tak před difamujícími účinky soudního řízení,
- odklonná funkce – umožňuje rozhodnout věc mimo klasické trestní řízení již v přípravném řízení – podmíněné zastavení trestního stíhání, schválení narovnání a odstoupení od trestního stíhání (mladistvý).

Smyslem vyšetřování je, při dodržování základních zásad trestního řízení (§ 2 TŘ) shromáždit zákonným způsobem dostatečné množství podkladů (důkazů) k spravedlivému rozhodnutí ve věci a tím přispívat k naplňování účelu TŘ (§ 1 TŘ).

Průběh vyšetřování je upraven TŘ v ustanoveních § 160 až 170. Probíhá ve třech fázích, první je zahájení trestního stíhání, následuje vlastní vyšetřování (shromáždění podkladů pro rozhodnutí) a jeho závěr spočívá v institutu skončení vyšetřování.

Pro potřeby orgánů konajících vyšetřování má trestní řád k dispozici celou řadu důkazních prostředků (§ 90 a násl., např. výslech obviněného, svědka, konfrontaci, rekognici, vyšetřovací pokus, rekonstrukci aj.).

Orgány konající vyšetřování

Vyšetřování koná ve většině případů služba kriminální policie a vyšetřování policie v útvarech stanovených zvláštním zákonem (§ 161 odst. 2 TŘ). Tímto zvláštním zákonem je zákon o policii (§ 3a).

Vyšetřování o trestných činech spáchaných policisty, příslušníky bezpečnostní informační služby a příslušníky Úřadu pro zahraniční styky a informace koná státní zástupce (§ 160 odst. 3 TŘ).

Vyšetřování může konat i kapitán lodi při dálkových plavbách, za splnění podmínek stanovených v § 161 odst. 5 TŘ.

Trestní řád (§161 odst. 1) zmocňuje ministra vnitra pověřit vyšetřováním i jiné útvary policie a stanovit jejich působnost. Ministr vnitra takto učinil svým pokynem (č. 45 ze dne 19. 7. 2002), kterým stanovil jaké další útvary s celorepublikovou působností plní úkoly ve vyšetřování stanovené trestné činnosti.

Základním interním normativním aktem, který stanoví činnost policie podle TŘ je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130, ze dne 30. listopadu 2001, kterým se upravuje postup policie při plnění úkolů v trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů. Uvedený pokyn podrobně upravuje zejména otázky příslušnosti, součinnosti policejních orgánů a jejich postupu při realizaci některých důkazních prostředků.

Největší zatížení na síly a prostředky v letištním komplexu Praha-Ruzyně však náleží referátu služby cizinecké a pohraniční policie. Tento policejní útvar zde vykonává většinu policejních činností, ať se jedná o činnosti pyrotechnické, hlídkovou službu, pasovou kontrolu aj.

Při seznamování se s bezpečnostní problematikou Letiště Praha-Ruzyně jsem dospěl k závěru, že služba kriminální policie a vyšetřování by se měla efektivněji zapojit do řešení této problematiky a to jak na úseku prevence, tak i represe.

Služba kriminální policie a vyšetřování je oprávněna používat při potírání trestné činnosti adekvátními prostředky a pracovními postupy, což není umožněno dalším policejním službám. Tento systém práce realizovaný v rámci odhalování a vyšetřování trestných činů se nazývá operativně pátrací činnost. Operativně pátrací činnost obsahuje procesní i neprocesní formy boje s trestnou činností. Procesní prostředky jsou upraveny trestním řádem; neprocesní zákonem o policii a jinými zákony. Procesní a neprocesní prostředky a postupy jsou také obsaženy v interních normativních aktech ministerstva vnitra a policejního prezidia, tedy v právních normách nižší právní síly.

Operativně pátrací činnost realizovaná v rámci služby kriminální policie a vyšetřování se vyznačuje určitými zvláštnostmi:

- je utajené povahy a je uskutečňována speciálními postupy a prostředky, které jsou převážně utajované. Oprávnění policisté jsou povinni před nepovolanou osobou či zneužitím zabezpečit ochranu postupů využívaných při operativně pátrací činnosti, způsoby používání operativně pátracích prostředků a podpůrných operativně pátracích prostředků i informace získané při této činnosti,
- má průzkumný charakter, protože různé signály (informace) často neurčité povahy, které jsou zpočátku k dispozici, jsou podnětem k dalšímu postupu na základě sledovaného cíle (zabránit spáchání trestnému činu, odhalit trestný čin, apod.).

Zajišťování bezpečnosti v letištním komplexu Praha-Ruzyně se neobejde bez permanentního získávání relevantních informací. Tyto informace lze získat jednak nahodile (v omezené míře), jednak cílevědomou a systematickou činností, využíváním vhodných metod a prostředků. Jedině relevantní a objektivní informace, které mají upotřebitelnou hodnotu lze využít pro další činnost. Jedná se zejména o důkazní informace, které mají přímý vztah k získávání důkazů. Trestný čin, jeho znaky, skutečnosti, že právě obviněný je jeho pachatelem a další okolnosti, jak to vyplývá z ustanovení § 89 TŘ je třeba dokázat. K tomu je třeba celá řada různých informací ukazující směry při vyhledávání důkazů a pramenů informací až po jeho konkrétního nositele. K takovým subjektům získávat informace, kromě zpravodajských služeb, patří právě služba kriminální policie a vyšetřování, která má tyto možnosti největší.

K poslední významné změně v oblasti právní úpravy operativně pátrací činnosti došlo přijetím zákona č. 265/2001 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2002. Tímto zákonem byl mj. novelizován trestní zákon, trestní řád a zákon o policii. Kromě rozsáhlých změn v trestním řízení došlo i ke změnám v organizaci policie. Došlo ke sloučení služby kriminální policie a úřadů vyšetřování v jednotnou službu kriminální policie a vyšetřování s územním řízením. Tato zákonná úprava se podstatným způsobem promítla do podmínek používání prostředků operativně pátrací činnosti. Do TŘ § 158b až § 158f byla v modifikované podobě zařazena úprava používání operativně pátracích prostředků, včetně operativní techniky, dosud obsažena v zákoně o policii. Konkrétně se jedná o předstíraný převod, sledování osob a věcí a použití agenta. Zákon o policii upravuje v § 23a až 23f používání podpůrných operativně pátracích prostředků, jimiž jsou krycí doklady, konspirativní prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky a použití informátora. Přijetím a zejména uplatňováním změn, vyplývajících ze zmíněné novely není jak v činnosti policejních, tak justičních orgánů jednoduchou záležitostí z právního i praktického hlediska.

K efektivnímu působení služby kriminální policie a vyšetřování při předcházení, zabraňování a odhalování trestné činnosti patří kromě velmi dobré místní a osobní znalosti, znalosti svěřené problematiky, právních předpisů vztahujících se k této problematice i adekvátní vztahy součinnosti a spolupráce se zainteresovanými subjekty. Zajišťování bezpečnosti v letištním komplexu náleží do působnosti několika služeb policie zaměřených na různé problematiky, např. na cizineckou a pohraniční problematiku, pořádkovou službu, ochrannou službu, organizovaný zločin. Na požadované úrovni musí služba kriminální policie a vyšetřování udržovat i vztahy se zpravodajskými službami, vojenskou policií, celním úřadem, hasičským záchranným sborem, ale i ostatními bezpečnostními složkami letiště. Pro službu kriminální policie a vyšetřování vyplývají i povinnosti při svolání krizového štábu k mimořádným událostem, ale i z různých projektů k bezpečnostním situacím.

Nikdo z nás v každodenním životě nemá garantováno, že se mu nemůže nic stát. Nezávisle na tom, zda a do jaké míry si to přejeme, anebo si to v běžném životě uvědomujeme, je každá naše činnost průběžně vystavována různorodým rizikům. Existence rizik je objektivním faktorem, se kterým je třeba neustále počítat. Intenzita a následky škodlivého působení rizik závisí na celé řadě vnitřních a vnějších okolností, zejména závisí na vlastním charakteru činnosti a na celkovém vnějším prostředí v reálném čase. Určitá míra rizika se nachází i v tak exponovaném prostředí leteckého provozu. Všechna preventivní opatření v tomto prostředí musí směřovat k tomu, aby tato rizika zůstávala vždy pouze v oblasti vysoké přijatelnosti. K tomu slouží známý proces řízení rizik, skládající se ze dvou částí:

1. analýza rizik (jejich identifikace a dokumentace, kvantifikace a klasifikace, vyhodnocení),
2. vlastní plánovací, monitorovací a řídicí činnosti (vývoj strategie pro řízení rizik, přiřazení zodpovědnosti, optimalizace rizik, jejich sledování a prověřování).

Identifikace rizik může vyústit v následná opatření (např. v oblasti interních předpisů, materiálního zabezpečení, organizačních opatření apod.). S nedostatky materiálního zabezpečení, které vyžaduje finanční prostředky je možno se rovněž setkat při zabezpečování vykonávaných policejních činností na Letišti Praha-Ruzyně. Chybí moderní technické prostředky, je nedostatečný počet policistů apod. Praxe i u

policie někdy bývá taková, že se nevychází z analýzy skutečných aktuálních potřeb, dojde k podcenění problému s tím, „že se to nemůže stát“. Viníci se hledají ex post po vzniku problému, kdy vznikají neadekvátní reakce a požadavky.

Na vytváření stabilního bezpečného prostředí má zásadní význam lidské chování. Motivace žádoucího lidského chování by měla spočívat v rozumné míře prevence rizik, což by mělo být osobním zájmem každého jednotlivce (každého zaměstnance letiště, osob zabývajících se leteckou přepravou, každého pracovníka zabývajícím se bezpečností na letišti a při letecké přepravě).

Stupeň motivace k překročení zákonem chráněných zájmů bývá zpravidla vždy podstatně vyšší než motivace k jejich ochraně. Navíc organizovaný zločin, včetně teroristů mnohdy disponuje kvalitnějšími prostředky než ochránci zákona.

Policejní prognózy vyslovené na počátku 90. let minulého století se naplňují. Pachatelé budou nejen naši občané, nýbrž i cizinci. Lze se domnívat, že stále více se budou stírat státní a národní hranice a určité druhy kriminality se budou internacionalizovat.

Vliv globalizace, přechod společnosti k postindustriální, začlenění naší republiky do Schengenského prostoru vyžaduje od policie používat v boji se zločinem nové přístupy při využití efektivních prostředků, metod a forem práce. Při plném začlenění České republiky do Schengenského prostoru, ke kterému má dojít k 1. 1. 2008, kdy podle Schengenské prováděcí úmluvy rovněž dojde k odstranění kontrol na společných státních hranicích zemí Schengenského prostoru. Zavedením liberalizace pohybu osob přes vnitřní hranice těchto států byla současně přijata společná opatření zabraňující ohrožení vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku z důvodů možného zneužívání volného přeshraničního pohybu ke kriminálním aktivitám. I přes přijatá opatření lze očekávat, že zejména aktivity organizovaného zločinu, teroristů nevyjímaje budou ještě ve větším měřítku zasahovat naši republiku. Je docela možné, že se nevyhnou i letecké dopravě.

Policie není jediným subjektem podílejícím se na ochraně bezpečnosti osob a majetku. Významnou úlohu plní policie při ochraně veřejného pořádku, kde dá říci, že je subjektem rozhodujícím. Policie působí zejména tam, kde není stanovena působnost jiných orgánů nebo jiné orgány nemají pro takové působení dostatek kompetencí anebo hrozí nebezpečí z prodlení. V souladu se zásadou subsidiarity je třeba v tomto případě dodržovat zásadu legality a přiměřenosti.

Podle mého názoru si stát svoji povinnost stále zamezovat a předcházet protiprávní činnosti vždy důsledně neplní. Absolutní bezpečnost pro své občany však není schopen zajistit žádný, byť i ten nejdemokratičtější stát na světě. Prvořadým úkolem každého subjektu-občana, organizace je zajistit si bezpečnost, chránit život, zdraví, majetek. Každý občan má právo postavit se na odpor každému, kdo by porušoval či ohrožoval lidská práva a základní svobody, které jsou deklarovány v ustanoveních Ústavy České republiky (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.), v Listině základních práv a svobod (usnesení ČNR č. 2/1993 Sb.) a v ratifikovaných a vyhlášených mezinárodních smlouvách o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána.

Vše, co jsem dosud uvedl, mělo jen ukázat, že zajišťování bezpečnosti Letiště Praha-Ruzyně není problém jednoduchý a že jednoduchá vysvětlení týkající se úkolů na tomto úseku jsou obvykle nereálná a že trestná činnost v tomto prostředí, stejně

jako trestná činnost obecně, není jevem statickým, ale dynamickým, který pulsuje s dobou, je odrazem stavu společnosti a takto je nutno na něj pohlížet.

Literatura:

DVOŘAČEK, Z. a kol. *Základy činnosti policejních služeb. Služba kriminální policie a vyšetřování, cizinecká a pohraniční policie*. Praha: Policejní akademie ČR, 2004.

NOVOTNÝ, F. *Právo na sebeobranu*. Praha: LexisNexis CZ s.r.o., 2006.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 130 ze dne 30. 11. 2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů.